

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 8-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A szomszédban.

Arad, május 5.

Különös tragikum borul állandóan Ausztria államélete fölé. A birodalom nyugati felének egységes állammá kellene tömörülnie s ilyenképen tovább fejlődnie — államalkotó elemek nélkül; egységes éppé, társadalommá forradnia — ifjú csehek, délszlávok, lengyelek és nagy németek széthúzó irányzata mellett; alkotmányosan kormányoztatnia egymás ellen küzdő ellenséges párttöredékekkel; a modern jogállam szabad intézményeit megteremtenie az uralkodó feudális, klerikális és antiszemita áramlatok között . . . ilyen paradoxon nem volt s nem lesz tán, míg a világ, s épen mert példátlan, alig lehet még csak halvány képet is formálni arról, hogy hová és mivé fognak a viszonyok odaát már a közel jövőben is fejlődni.

A volt miniszterelnök, Taaffe gróf az általános szavazat jog által akarta a zavartalan kormányzat töltételeit a parlamentben megteremteni; de megkukott szándékával, melynek megvalósulása a polgári elem nullifikációját jelentette volna, míg más részről a konzervatív elemek a radikalizmus veszedelmes lejtőjére látták volna általa terelve az állam élet gépezetét.

Taaffe után jött a Windischgrätz herceg elnöksége alatt megalakult ugynevezett koalíciós miniszterium, mely a feudal klerikális Hohenvarth-klub, a lengyelek és az egyesült szabadelvű balol-

dal oszlopos tagjaiból szerveződött, s az lett volna a feladata, hogy a kormányzatnak zavartalan menetét állandó parlamenti többségével biztosítsa.

Nem volt, de nem is lehetett sok az, mit az ily különböző érdekek körül csoportosult s egészen ellentétes alapon álló pártvezérek közül kikerült kormánytól s az őket támogató parlamenti többségtől remélni szabad volt, de annyit mindenki elvárt tőlük, hogy ha valami számbavehető reformokkal nem is fogják gazdagítani az állam intézményeit; böcsületes jóhiszeműséggel mégis oda fognak hatni, hogy a belbéke és az államgépezet zavartalan működése biztosítsassék, és a Magyarországgal együttesen megindított, azzal párhuzamosan folytatott, s ma már a legfőbb nehézségein szerencsésen tullesztet valutaművelet, mely az egész Monarchia anyagi viszonyainak megszilárdulására oly annyira fontos, végrehajtsassék.

Azonban a koalíciós többség jóhiszeműsége az utóbbi időben igen gyanus világitásban kezdett feltűnedezni. Az osztrák kormány és az udvar körül benfenetes feudál klerikális portentumok titkos aknamunkájukkal járnak a főrendiház klerikális ellenzékének kezére, s alig szenved kétséget, hogy az osztrák kormány tagjai az ő magyar kollegáiknak épen nem őszinte támogatóik. A gyanus irányzat konkrét alakot is öltött egy mindjobban előtérbe lépő másik koalíció szervezkedése által, melyben a Hohenvarthis-ták és lengyelek egyrésze az ifjú csehekkel

szövetkeztek, hogy a valuta-reform további keresztül viteléhez szükséges újabb akció, t. i. az államjegyek bevonása iránt beterjesztett javaslat feletti tárgyalás az őszre halasztassék.

Az ezen összeesküvés alapját képező irányzat egyesek elfogultsága- és tudatlanságán kívül nem lehet más, mint hogy a reformok keresztülvitelének megnehezítése által megakadályoztassék Magyarország annyira önállósulása egyszersmind pedig a liberális magyar kormány pozíciója lehetőleg megingattassék.

A lapunk tegnapi számának távirataiban közölt ama hírünk, hogy a Hohenvarth klub többsége az ő vezérének ellenére kimondotta, miként a kormány valutaműveleti javaslatának elhalasztására szavaz, körül-belől tájékoztathat bennünket az iránt, hogy mit várhatunk az osztrák irányadó körök egy részétől? mert ha a jó urak hajbakapása azóta ki is egyenlítődtött s ha megmaradt is a vezérük nekik és ők a vezérüknek, és ha a valuta reformok tovább-fejlesztésének ez alkalommal célbavett elhalasztása nem is fogja megkapni a Rajxráthban a többséget, azért mégis szomorú tünet marad a konzervatív urak és lengyel hazafiak gyalázatos szövetsége az ifjúcseh honarúlkokkal és nagyon féltő, hogy a Magyarország ellen felsőbb szemhunorgatások mellett türt áskálódásoknak előbb-utóbb — az osztrák kormány adja meg az árát.

Az "Aradi Közlöny" tárczája.

Az ősz.

(Lamartine után.)

Üdvözüllek erdő, tépett koronáddal!
Sárguló levelek szanaszét a gyepen!
Utolsó szép órák! a természet gyásza
Bánatomhoz való, rajta pihen szemem.

Tévetegen járom a magános ösvényt;
Hadd lássam még egyszer, egyszer utóljára
A sápadó napot; gyöngülő világa
Alig hogy átír az erdő homályába.

Ősszel így mikor a természet haldoklik,
Elboruló arcán több varázs ragyog rád,
Barátod bucsúja, utolsó mosolygás
S lezárja a halál mindörökre ajkát.

Az élet mesgyéjén én is menni készen,
Siratom napjaim porbahullt reményét,
Visszafordulok még, irtly szemmel nézem,
Miben szívem eddig nem vehetett részt még.

Nap, föld és ti völgyek, gyönyörű természet,
Sírom-szélén állok, könyemet vegyétek!
Illatos levegő, kristály arany napfény!
Nem valók vagytok ti haldokló szemének!

Körömgig szeretném őríteni mostan
Nekáttrra, epével vegyes poharamat.

Életem poharát; talán, a fenekén,
Talán egy cseppnyi méz számomra még maradt.

Talán a jövőben, nincsen már reményem,
Vár a boldogságnak még valami része!
Talán a tömegben, ki tudja: egy lélek
Megértette szavam, visszacseng fülebe.

Ethull már a virág, bucsúzik a naptól,
Elhaló illatát a szellő elszórja,
Meghalok, a lélkem utolsó lehelve
Kihal mint valami lány-szomorú nóta,

Pekry Károly.

Gazdag házasság.

— Malot Hector elbeszélése. —

(Folytatás.)

Most mikor tudta, hogy milyen mély gyógyíthatatlan fájdalmat készül okozni anyjának, borzasztók voltak ezek a szavak, de összeszedte magát:

- Mond meg igazán, jó leányod voltam?
- Igen, kedvesem.
- Mindig?
- Mindig.
- Nem jut eszedbe, hogy valaha bánatot okoztam volna neked . . . kérlek légy őszinte.
- Soha.
- Biztos vagy benne?
- Egészen bizonyos.
- Es ha mégis megtörtént volna, ha

megkérnélek, ugy-e megbocsátanál? Nemde megbocsátanál?

Megnyugvást talált abban, hogy jó emléket hagy maga után, büszkeséggel hallotta, hogy teljesítette gyermeki kötelességét. Meghatottsága oly erős volt, hogy megfeledkezett ama veszélyről, mely kérdéseiben rejtett, s amelyek később eszébe juthatnak anyjának. Megízelve ekként azt a magasztos örömet: meghalni békeségben, áldva azoktól, akiket szeretett, úgy érezte, hogy mély kimélet szállja meg szívét; úgy tetszett neki, mintha jobba lett volna, s egyszerre az jutott eszébe, hogy vajjon nem volt-e igazságtalan és kegyetlen Camille iránt.

Miért is írta azt a levelet:

Azt hitte, az csak egy gögös phrasis hogy „Nagylelkűnek kell lenni oly közel a véghez”: s ime ez a nagylelkűség, a melylyel kezdetben dicsekedett, a nélkül hogy érezte, hogy vizsgálta volna azt, most fölébredt benne és vétkesnek találta magát, belátva, hogy Camillet kizozta, csak hogy maga könnyítsen.

Most már azt is belátta, hogy nem könnyebbülést, hanem valóságos gyötrelmet okozott magának azzal a levéllel; félni kezdett, né hogy Camille emésztő, halálos bánatot őrizzen meg emlék gyanánt, elvesztve azt a tökéletes lényt, a ki boldogíthatta volna. Abban a levélben valóban nem mutatta magát tökéletes lénynek, — dolytossága és megvetése nem fognak-e örökösén vérző sebet ütni

hatósági bizottság által elfogadott 10-ik pont szerint csakis a már eredetileg kiépített hálózat kiterjesztése esetén követelhető víz-fogyasztás biztosítva nincs. Ez egyértelmű lett volna egy bizonyos és pedig jelentékeny mértékű vízfogyasztásra nézve a felelősség elvállalásának, a mi pedig az előző tárgyalásoknál teljesen kizártak volt tekintve.

A második, városunk közönségére nézve, az országos pénzügyi ingadozásánál fogva igen hátrányos kikötésük volt a csatornázás vállalkozóinak az, hogy a vállalkozási összeg sterling-fontokban állapíttassék meg, s az időnkint való fizetések azoknak tőzsdei árfolyama szerint történjenek.

A vállalkozók e két feltétel mellőzésébe belenyugodván: a vízvezetési és csatornázási szerződések megkötésének akadályai nézetünk szerint el vannak hártva; miután azokat a módosításokat, melyeket egyébként kívánunk, elfogadhatóknak tartjuk; amire nézve van szerencsénk a következőket jelenteni.

I. A vízvezetési szerződésben az első módosítás a 2. pontnál fordul elő, ahol a város érdekéből való tüzetesebb szövegezés és megállapítás végett az a pótlás van felvéve, hogy a vízvezetési előmunkálatoknak legkésőbbben 1 év alatt kell teljesíteniük. Ugyane pontban továbbá a tervek elkészítésére, tárgyalására, pótlására kitűzött 60 napos határidő 90 napra van meghosszabbítva ami a dolog természeténél fogva teljesen megokoltnak tekintendő.

A 3. pontban kisebb módosításokon kívül egy új bekezdés van felvéve arra nézve, hogy a város közönségének mikor kell határoznia a felett, ha természetesen vagy mesterségesen szűrött vizet akar-e?

A 4. pontnál a vállalkozó egy igen jelentékeny engedményt tesz, amennyiben a második kikezdés elhagyásával beegyezik abba, hogy a mesterséges tisztítás és szűrésre berendezett vizmű nem 90 hanem 60 év múlva átmenjen ingyen a város tulajdonába.

Az 5., 6., 7., 11., 13., 23. pontokra nézve kívánt módosítások nem tesznek szükségessé bővebb megokolást.

A 15. pontnál a vállalkozó határozott kívánságára s mert kivánságát teljesen alaposnak találjuk, elfogadhatónak véljük azt, hogy a vállalkozó a tűzoltó- és utcza- oszlopoknál 30-on felül: tekintettel a kiadásokra, melyekkel a oszlopok felállítására és jökeiben tartása össze van kötve, használati és fentartási díjat kapjon.

A 24. pontnak azt a részét, mely a vízvezetési szerződés érvényre emelkedését a csatornázási szerződés érvényétől teszi függővé, továbbá az egész második bekezdést a vállalkozó feltétlenül mellőzni kívánja. Mi e kívánságot teljesíthetőnek tartjuk, mivel egyrészt a 22. pontban a biztosíték letételére s a 6. pontban a vállalkozó kárára és veszélyére teljesített munkák árának a biztosítékból való le-

vonhatására nézve ajánlott s a vállalkozó által csakis a törölt kikötések elhagyásával engedett módosítások a város közönségét a 24. pontból elhagyott részek mellőzése következményeinek hátrányai ellen biztosítják: másrészt pedig be kellett látnunk, hogy ily kikötések a vállalkozó számára szükséges pénzügyi műveletet szerfelett megnehezítik sőt lehetetlenné tehetik.

Végül a koronák helyett, minthogy e pénzen nincs még életbe léptetve, mindenütt forintot kell tennünk.

A vízvezetési szerződés elfogadására ajánlott módosított szövege a következő:

2. A vállalkozó köteles a víz minőségének és forrásai bőségének megállapítása végett szükséges előmunkálatokat a szerződésnek végleges érvényre emelkedése után haladéktalanul megkezdeni, megszakitás nélkül és megfelelő erővel folytatni és legkésőbbben egy év alatt befejezni. Köteles továbbá az előmunkálatoknak saját költségén való teljesítése után, a vízvezeték általános terveit 90 nap alatt a város közönségének bemutatni, annak megítélhetése végett, ha a vízvezeték azon tervek szerint úgy lesz-e létesíthető, hogy az első pontban kikötött feltételeknek megfelelően. A város közönsége a tervek felett 90 nap alatt köteles határozni; s egyszersmint megtenni a szükséges lépéseket, hogy azok a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium által minél rövidebb idő alatt véglegesen jóváhagyassanak. A vállalkozó tartozik azon változtatásokat, melyeket a szerződési követelmények vannak maguk után a város kívánságára az az iránt kapott felszólítástól számított 90 nap alatt a terveken megtenni.

3. A kizárólagos jogosultság időtartama, ezen szerződésnek a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium részéről való jóváhagyása napjától: az esetben, ha a vízvezeték természetesen szűrött vízzel látatik el 48 (negyvennyolc) évre; az esetben pedig, ha a vízvezeték vizét mesterséges megtisztítás, vagy mesterséges megszűrés által lehet csak a megfelelő minőségűvé tenni, 60 (hatvan) évre terjed.

A város közönsége az előmunkálatok befejezése után és a részletes tervek kidolgozásának megkezdése előtt tartozik a vállalkozóval írásbelileg határozottan tudatni, hogy az itt említett víz-ellátási módokat közül melyiket választja.

4. A kizárólagos jogosultság 48 illetőleg 60 évi időtartamának letelte után az egész vízvezeték, minden ahhoz tartozó épületekkel, berendezési s annak minden néven nevezhető kiegészítő részét képező tárgyakkal és berendezésekkel, valamint a vízvezeték cöljeire vett ingatlanokkal együtt tehermentesen és ingyen Arad szab. kir. város tulajdonába megy át.

A vállalkozó a maga és jogutódjai nevében és terhére előre beleegyezik abba, hogy a város közönségének ezen pontban felsorolt jogai — a vízvezetési vállalatnak, azaz a vállalkozónak illetve jogutódjának a szerződés időtartama alatt tulajdonul megörzendő, a vizmű céljainak szolgáló ingatlanaira minden további megkérdőztetése nélkül s a vállalat költségén, a város kérelmére telekkönyvi bekebelezés által biztosíttassanak.

Ebből felmerülhet vitás kérdések esetén a 13. pont értelmében alakított szakbizottság fog végérvényesen határozni.

5. A vállalkozó köteles a város közönsége részéről a szolgáltatandó víz minőségére nézve tett nyilatkozat vétele napjától számított 6 hónap alatt a részletes terveket és költségvetést a városnak bemutatni; amelyeknek kidolgozásánál különös figyelem fordítandó arra, hogy a vízvezeték hálózatába be nem vont külvárosi részek lakosságának az ellátására szolgáló közutak mily pontokon és mily szerkezettel lesznek felállítandók. stb.

6. Az esetben, ha a város közönsége mesterségesen tisztított vagy mesterségesen szűrött viznek a szolgáltatását kívánja: a víz ivásra és háztartási célokra teljesen alkalmas és vegyi összetételében az egészségügyi követelményeknek teljesen megfelelő kell, hogy legyen.

A víz keménységének maximuma 18°-ot német mérték szerint tul nem haladhat.

A víz hőmérsékének a föld alatt lévő

rezervoároknak 10—11° közt szabad ingadoznia.

Azon források, melyekből a víz ered, a fertőző anyagok oda való beszivárgásától teljesen elzárandók.

Arra nézve, hogy a Mayer F. I. vállalkozó által szolgáltatott vízvezetési víz megfelel-e ezen követelményeknek — a budapesti országos vegyikísérleti állomás lesz hivatva kimondani az ítéletet, amelyben mind a két szerződő fél megnyugodni tartozik.

Az esetre, ha a vállalkozó által szolgáltatott mesterségesen tisztított, vagy mesterségesen szűrött víz az ezen pontban kikötött feltételeknek meg nem felel, vagy nem áll megfelelő mennyiségben a közönség rendelkezésére: a város közönsége jogosítva van a vízvezeték üzembe helyezését eltiltani mindaddig, míg a víz minőségének hiányain segítve nem lesz. Valamint jogosítva van a város közönsége, hogy az esetben, ha a vállalkozó a szolgáltatott víz minősége hiányainak vagy annak mennyiségére nézve beálló fogyatkozásoknak megszüntetése, helyrehozása végett szükséges munkákat tetszése szerint való eljárás mellett, a vállalkozó kárára és veszélyére végeztethesse s felmerülő kiadásaira nézve magát a vállalkozó által letett biztosítékból kielégíthesse; a mely esetben a vállalkozó biztosítékát, a hozzáintézt felszólítástól számított 8 nap alatt, a 22. pontban kikötött összeg erejéig kiegészítenie tartozik.

Ha a város közönsége természetesen szűrött viznek a szolgáltatását kívánja: ez esetben a vállalkozó a víz minősége, keménysége, hőmérsékere és tisztaságára nézve nem vállal felelősséget.

7. A vízvezeték vizeért, ha ez mesterséges megtisztítás vagy mesterséges megszűrés által lesz a 6. pontnak megfelelő minőségűvé téve, a vállalkozónak fizetendő díjak a következők stb.

11. (Második bekezdés). A város közönsége továbbá köteles lesz egyrészt a vízvezeték létesítéséhez szüksége; azon területekre nézve, melyek nem az ő, hanem mások tulajdonát képezik — a kisajátítási jognak, másfelől pedig a vízjogi törvény által követelt vízhasználati jogosultságnak kieszközölése iránt a szükséges eljárást a vállalkozó költségére teljesíteni.

13. A város közönségének jogában áll a vízvezeték az üzembe-helyezés után bármikor magához váltani; köteles azonban ebbeli szándékáról a vállalkozót 12 hónappal előbb értesíteni.

A megváltási árat egy szakértő bizottság állapítja meg, melybe 3 tagot a város közönsége, 3 tagot a vállalkozó, és a külön elnököt — az esetre, ha a tagok annak megválasztására nézve szavazat-többséggel döntenek nem tudnának, a magy. kir. belügyminiszter nevezi ki. stb.

A bizottság tagjait az elnök minden ülésre külön, írásbelileg tartozik meghívni, s az ülések határidejét aként kitűzni, hogy a tagoknak a megjelenésre elég idejük legyen.

Ahhoz, hogy a bizottság jogerős határozatot hozhasson, az elnökön kívül két tagnak a jelenléte elégséges. stb.

A tulajdonjogot a város közönsége csakis a megváltási ár teljes kifizetése után nyeri meg s akkor ezen szerződés érvényét vesztvén a vállalkozónak kizárólagos jogosultsága, valamint aze jogosultsággal járó minden felelőség a vállalkozó és jogutódai részéről elenyészik.

A vállalkozó köteles cégét az aradi kir. törvényszéknél bejegyeztetni, s a kereskedelmi törvénynek megfelelő üzleti könyveket vezetni. A megváltásra való tekintetből a város közönségének jogában áll a közgyűlés, a városi tanács vagy a polgármester részéről esetről-esetre kiküldött megbízottjai által vállalkozónak az aradi vízvezetékre vonatkozó összes üzleti könyveibe bármikor betekinteni.

15. Köteles a vállalkozó a vízvezeték csőhálózatába eső területen, a város által kijelölt pontokon 30, tűzoltási és utcza-öntő-

tied legyen. Ringasd abba a hitbe, hogy maradt egy gyermeke: bizonyítsd be neki, hogy veled soha se lesz magára a világon; és na egy napon atyám is hiányozni fog, véd, támogasd őt úgy, mint gyöngéd fiúhoz illik.

„Minő szívzaggató megbízások, édes szívem; úgy érzem, hogy összetörnek egészen; úgy tetszik, mintha nagyot vétkezném, mikor így távozom, a helyett, hogy megaláznám magamat és fölálodnám ambíciómat. De, látod, küzdöttem, hiába; nagyon sok kívánságom lenne.

„Végső istenhozzádot mondom tehát neked; nem fogsz többé semmit kapni tőlem, nem egy kézvonást, egy csókot. Ma este hat órákor, mikor beáll a dagály, a tengerbe vetem magamat, s bezárom szemeimet örökre. Azt hiszem, lesz bátorságom; csak az nyugtalanít, hogy élétkelentve kerülhetek ki a vízből. Ha így lenne, ne nézz meg, legyek olyan a te szemeidben, a milyen akkor voltam, amikor imádtál; de ha nem leszek nagyon elrútolva, csókolj meg engem.

„Isten veled, drága Camilleom. Köszönöm, hogy olyan szenvedélyesen szerettél. Neked köszönöm élted legszebb óráit. Ne felejsd el ezt, neked is jót fog tenni.

„Isten veled! Megcsókolom ezeket a sorokat. Tedd ezt te is, utolsó sóhaját fogod föl a te

Suzanneodnak.”

(Folytatása következik.)

zési czélokra használható csapat díjtalanul felállítani s rendben tartani.

Kötelest továbbá a vállalkozó ily csapatokat, a fenebb említett 30-on felül is, oly számban, mint a város közönsége kívánja, díjtalanul felállítani; ezek mindegyike után azonban a város közönsége használati és fentartási díj fejében évi 5 forintot tartozik a vállalkozónak fizetni.

22. A vállalkozó tartozik kötelezettségeire nézve a vállalkozás egész tartamán át szolgáló biztosítékul 20,000 (huszezer) forintot szerződésnek, a város törvényhatósági bizottsága által való jóváhagyása után 15 nap alatt készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban Arad szab. kir. város pénztáránál letenni.

23. A vállalkozó a vízvezetési viz használatára vonatkozó ezen szerződéshez mellékelt szabályrendeletnek magát mindenben aláveti.

E szabályrendeletet a város közönsége a vállalkozó beegyezése nélkül nem módosíthatja.

24. Az esetben, ha a vállalkozó által bemutatott és esetleg módosított tervek és költségvetések el nem fogadtatnának; nemkülönben ha a vállalkozó a 2. és 5. pontban elvállalt összes kötelezettségeinek megfelelőleg s az azon pontban kikötött határidők alatt a vízvezeték terveit és költségvetéseit be nem mutatja, s ha a kivitelt a hatóságilag véglegesen jóváhagyott tervek alapján meg nem kezdi, vagy ha a 10. és 19. pontban elvállalt kötelezettségeinek meg nem felel; továbbá ha a 22. pont értelmében a biztosítékot le nem teszi: ezen szerződés a vállalkozó részéről minden kártérítéshez való igény nélkül elveszti érvényét.

Végül ha a vállalkozó a vízvezetékét az 5-ik pont értelmében számítandó 3 év alatt teljesen el nem készíti és használatba a kikötött feltételeknek teljesen megfelelőleg át nem adja, minden hónapi késedelem után köteles a város javára 1000 forint kötbért fizetni.

A város közönsége jogosítva van a kötbérek a biztosítékból levonni, amely esetben a biztosítékot a vállalkozó 8 nap alatt 20,000 frtra kiegészíteni tartozik.

II. A vízvezetési szabályrendeletre nézve a következő módosításokat hozzuk javaslatba:

A 11. §-hoz, mely a vízmérőkért fizetendő díjakról szól — felveendő volna:

„Az utcák és terek öntözésére használt víz mennyiségének megmérésére szolgáló vízmérők után, vízmérői díjakat a város közönsége nem köteles fizetni.“

A 24. §-ban „80—100 koronáig“ helyett „5—500 frtig;“ a 25. §-ban pedig „2—100 korona“ helyett „1—50 frt“ teendő.

III. A csatornázási szerződésnek mindjárt a bekezdése és a 2. pontja módosítás alá esik; mivel a szerződő czég megváltoztatta irodahelyiségét; továbbá a vállalkozási összeg koronák helyett forintokban teendő ki; s végül mivel a földöntözési stb. munkák elhagyása miatt megváltozott első költségvetés és az ezt, az eredeti vállalkozási összegből tett engedményre vonatkozólag kiegészítő nyilatkozat helyett egy új és nem sterling-fontok, hanem frtkra s pedig a vállalkozók által ide vonatkozólag pótlólag beküldött dolgozat szerint szerkesztett költségvetés lesz melléklendő.

A vállalkozók említett dolgozatára nézve meg kell jegyeznünk, hogy az az egységes áraknak lejjebb szállításánál fogva, továbbá a nam egészen mellőzött, de 5000 frtra leszállítandónak határozott szállítottatási költségekre, valamint arra nézve, hogy a tervezés, művezetés, a mérnöki-felügyelet stb. díjai a vállalatár 10 százalékával külön vannak kitüntetve: eltér az eredeti költségvetéstől, azonban a végösszegre nézve, az elfogadott vállalkozási árral teljesen megegyezik, s így minden nehézség nélkül elfogadható.

A most említett 1. és 2. pont módosított szövege ez:

E szerződést egymás között megkötik:

I. Arad szab. kir. város közönsége

II. a Shone-féle víz- és légnymós csatornázási-rendszer (the Shone hydro-pneumatic system of sewerage) szabadalmának alkalmazásba vételére kizárólagosan jogosított John

Hughes és Charles Lancaster mint vállalkozók, akik üzletüket „Hughes and Lancaster engineers and contractors (47 Victoria Street Westminster London“ czég alatt viszik.

1. Arad szab. kir. város közönsége a nevezett vállalkozóknak átadja, a nevezett vállalkozók pedig átvállalják a város területén a Shone-féle rendszer (the Shone hydro-pneumatic sewerage system) szerint való csatornázásnak az A val jelölt térképen kitüntetett határával, a D. E. F. J. K.-val és I-gyel jelölt „Shone and Ault engineers Westminster London“ aláírással ellátott tervek és II-el jelölt költségvetés szerint való létesítését.

Az A. D. E. F. J. K.-val és I-gyel úgy a II-vel jelölt térkép tervek és költségvetés a szerződés kiegészítő részét képezik, s ahhoz hozzá fűzetnek.

2. A vállalkozási összeg, mely a költségvetés alapján 778,945.76 o. é. frtra van előirányozva és ennél többre nem mehet, — a tényleg teljesített munkák és létesített berendezések arányában s az egységes, illetőleg átlagos árak mellett való leszámolás alapján fog véglegesen megállapíttatni, s lesz a vállalkozóknak az alább következő pontokban foglaltakhoz képest fizetendő.

A szerződésnek 2—13. pontja ellen nincs semmi kifogásunk a vállalkozóknak; a 14. pontban azonban „városi kövezetvám“ helyett „városi illetékek“, a 16. pontban pedig „a magyar nyelven“ után „vagy angol nyelven és hitelesített magyar fordításban“ szavakat kívánják felvéteni.

E kívánsághoz képest az a két pont a módosított szöveg szerint így szólna:

14. A vállalkozók mindazon anyagokra, eszközökre és készülékekre nézve, melyek a csatornamű létesítése czéljából Aradra érkeznek — felmentvék a városi illetékek fizetése alul stb.

15. A vállalkozóknak a város közönségéhez intézett beadványai közvetlenül a városi tanácshoz magyar nyelven vagy angol nyelven és hitelesített magyar fordításban nyújtandók be.

A szerződés 19. pontjának a végére, a mely a részletfizetésekről szól, a vállalkozók a következő új résznek a felvételét kívánják:

„Ha a város közönsége fizetési kötelezettségének a szerződés értelmében eleget nem tenne, a vállalkozóknak szabadságában áll a munkálatok teljesítését felfüggeszteni mindaddig, míg a fizetés meg nem történik. Ily esetekben a 23. pont szerint alakított bizottság fog dönteni a felett, hogy a kiviteli határidő mennyivel hosszabbíttassék meg s hogy a vállalkozók mily kártalanításra tarthatnak igényt.“

E pont arra szolgál, hogy a vállalkozók bizonyos rossz-néven nem vehető aggályaikra nézve megnyugvást találjanak; s annak részünkről való elfogadása ellen nincs semmi nehézség; mivel a csatornázás költségeire a város közönsége kölcsönt fog felvenni s azt egészen külön alapon fogja kezelni s így a fizetések mindig pontosan történhetnek.

A szerződési biztosítékra vonatkozó 24. pontban legelőször is a koronák helyett megfelelő összegű frtokat kell tennünk; azután arra való tekintetből, hogy a csatornázási szerződés, a biztosítékuk előzőleg való letétele után a vízvezetési szerződéssel egyúttel egyen a végleges érvényre emelkedéshez szükséges belügyminiszteri jóváhagyás alá felterjeszhető — a biztosíték letételére a vállalkozókat épen úgy, a miként az a vízvezetési szerződés 22. pontjában van kikötve — e szerződésnek a tek. törvényhatósági bizottság által való elfogadása után számított 15 nap alatt tartjuk kötelezendőnek. Ennélfogva aztán a 26. pontnak a része, mely a csatornázási szerződés érvényességét a vízvezetési szerződés érvényességétől teszi függővé s a melyet a vállalkozók egyáltalában nem hajlandók elfogadni — bátran elhagyható.

Ehhez képest a 24. és 26. pontoknak módosított szövege a következő:

24. A vállalkozók elvállalt kötelezettségeiknek biztosítására a vállalkozási ár 10 (tiz) százaléka vagyis 77. 836 frt erejéig készpénzben, vagy a budapesti tőzsdei árfolyam szerint elfogadandó állampapirokban, vagy a helybeli pénzintézetek vagy iparvállalatoknak a város közönsége által elfogadhatóknak tallált részvényeiben azon érték szerint, mely a város közönsége által megállapíttatik, illetőleg

azok betétkönyveiben biztosítékot adni kötelesek. — A biztosíték 50%-a a jelen szerződésnek a város törvényhatósági bizottsága részéről történő végleges jóváhagyása után 15 nap alatt a városi pénztárnál teendő; 50%-a pedig a vállalkozók kereseti összegéből a részletfizetések alkalmával fog a 19. e) pont értelmében visszatartatni.

26. Ha a vállalkozók a 24. pont szerinti biztosíték 50 százaléka ak letételére vonatkozó kötelezettségüknek meg nem teleinek: ezen szerződés, a vállalkozók részéről minden kártérítéshez való igény nélkül, megszüntnek és érvénytelennek tekintendő.

Ezzel befejezzük a vállalkozók által kívánt és illetőleg általunk is helyeseknek tartott módosítások és kiegészítésekre vonatkozó előterjesztésünket, s tisztelettel javaslatba hozzuk a tekintetes Törvényhatósági Bizottság előtt, hogy azokat elfogadni, s a szerződéseknek megkötését elrendelni s ezzel a vízvezeték és a csatornázás évek óta húzódó-halasztódó kérdését a megvalósulás révébe juttatni méltóztatassék.

A miniszteri intézvénynek arra a részére nézve, mely utasítást ad, hogy a csatorna-építési költségekhez szükséges pénz beszerzése tárgyában határozatot hozzunk: tisztelettel javasoljuk, méltóztatassék a polgármester urat megbízni, hogy úgy a csatorna-építés vállalkozóinak fizetendő, valamint a háztulajdonosoknak a házi berendezések költségeire adandó összegek erejéig szükséges kölcsönműveletek teljesítése iránt tegye meg az előkészítő lépéseket, s azok eredményéről úgy tegyen jelentést, hogy a kölcsönök felvétele a kellő időben, t. i. a csatornázási-munkák megindulásakor már megtörténhessék.

Végül szükséges megemlítenünk, hogy a tekintetes Törvényhatósági Bizottság m. évi 11748., 11749., 11750—271. számú határozatának a nagyméltóságú belügyminiszterium által történt jóváhagyásánál fogva: Knuth Károly által a vízvezeték és csatornázás továbbá a magyar tőzsgé- és műtrágya ipar részvénytársaság által az arnyékszéknek tőzsgérendszer szerint való berendezése iránt tett ajánlatok mellőzöttek tekintendők; s tisztelettel kérjük: méltóztatassék intézkedni, hogy erről a most nevezettek értesíttessenek, Knuth Károlynak pedig az általa benyújtott tervek és költségvetések is visszaadassanak.

Városi közügyek.

Folytatólagos sorrendje

Aradváros törvényhatósági bizottsága folyó hó 9-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésének.

14. Kinczel Bernát kérvénye a leánya Kinczel Emilia volt városi tanítónő temetési járulékaiknak kiutalványozása iránt.

15. A tanács jelentése a f. évi márczius hónapban elő- és leirt állami adónak megfelelő községi adó elő- és leírása iránt.

16. A nagym. belügyminiszterium intézvénye a vízvezeték és csatornázás létesítése tárgyában; s ezzel kapcsolatban a tanács javaslata a szerződéseknek az illető vállalkozókkal való megkötése iránt.

17. A gazdasági szék jelentése a Tököl-tér 8. sz. ház és a gör. kel. román templom előtt fekvő gyalogjárónak asphalt-burkolattal ellátása iránt a kitűzött árlejtés eredményéről.

18. Kis János és társainak kérvénye az általuk egy holdas részekben birt gulya-legelőből 300 hold földből 200 hold bérletének a meghosszabbítása, 100 hold bérlete alul való felmentésük s a Vlajkó J. és társai által leirt 120 holdnak szintén egy holdas darabokban részükre való bérbeadása iránt.

19. A tanács jelentése Weisberger Julia ujtér-utczai 28. sz. telkéből 25 öölnyi területnek a kisajátítása ügyében.

20. Minkó János ajánlata az új telepítvényi part-utca területéből az ő telkéhez eső földdarabnak megvétele iránt.

21. A tanács jelentése a Kossuth-utczai laktanya építésénél utólag felmerült 257 frt 76 krnyi több kiadás tárgyában.

22. Rudnyánszki Gyula és nejének kérvénye színház-épületi lakásuk bérlete alul való felmentetésük és a házbér fizetésre nézve halasztás adása iránt.

23. Az aradi verseny-egylet kérvénye

egy díjnak az aradi versenyekre való kitűzése iránt.

24. A tiszti ügyészség jelentése Oravetz Miklóssal kötött falerakóhely-bérelti szerződés jóváhagyása iránt.

25. A tanács jelentése Ruff Mária, Obstmayer András, Retkovszky János, Jorgovits Kornél és Farkas Ernő által emelt új épületek községi adómentessége tárgyában.

26. Mattenloit Gyula ajánlata, a fő-úti 49. sz. telkéhez a Maros-felbői oldalon eső városi terület megvétele iránt.

27. A nagymélt. m. kir. belügyministerium intézvénye, a cselédek által helyváltóztatás alkalmával fizetendő díjak hováfordítása iránt alkotott szabályrendelet jóváhagyása tárgyában.

28. A tanács jelentése a külvárosi lakosok által beadott kérvényre a Gáj külvárosban egy róm. kath. plébánia felállítása iránt.

29. Rámer István rendőrhadnagy kérvénye betegsége gyógyíthatására 4 heti szabadsággal engedélyezése iránt.

30. A tanács jelentése Szeben vármegyének a nagym. m. kir. Miniszterelnök urhoz intézett felterjesztésére, a vöröstoronyi csatlakozású és az alvincz-nagyszabenyi vasutvonal kiegészítése tárgyában.

Kiadta:
INSTITORIS KÁLMÁN,
főjegyző.

IDÓJÁRÁS.

Légneműs: reggel 7 órakor 756.7 milliméter, délután 2 órakor 756.8 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $9^{\circ} + 12.7$, délután 2 órakor $9^{\circ} + 18.0$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 1, délután 2 órakor EN. 7. Felhőzet: reggel félborult, délután félborult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 5 milliméter délelőtt égháborúval.

A megyei lovassági laktanya.

— A laktanya építő bizottság szemléje. —

Arad, május 5.

A laktanya építő bizottság tegnap délelőtt a megyei lovassági laktanyában hivatalos szemlét tartott.

Személyesen akarta megvizsgálni a bizottság az építkezések előrehaladottságát és a látottakból ítélve a bizottság, ha nem is teljes, de elég megnyugvással és azon tudattal távozott, hogy a laktanyát a szerződésileg kikötött időre azaz augusztus 1-re átadhatja rendeltetésének.

A bizottság szemléelő körutját a főbejáratól balra eső tiszti irodai helyiségek megtekintésével kezdte. A megvizsgált tágas és ozéjoknak teljesen megfelelő helyiségek jó benyomásával a nagy lovardát nézte meg a bizottság.

Az épületek csoportjából kiemelkedő óriási lovardának különösen a vasszerkezetű tetőzete ragadta meg a bizottsági tagok figyelmét.

A vasszerkezet könnyed eleganciája az, mely még a laikus előtt is rögtön feltűnik, tekintve a lovarda szélességét.

A kocsiszinek következtében ezután, honnan a legénységi lakok megtekintésére indult a bizottság.

A bizottsági tagok szobáról szobára jártak és mindenütt a legnagyobb kényelmű helyiségeket találtak, melyek a legények befogadására szolgálnak. Egy-egy terem 16 emberre van berendezve és egy-egy legényre 4-2 négyszög méter férőhely van számítva. A legénységi lakok tágas és vasoszlopokon nyugvó lépcsőháza és lépcsőzete igen megnyerte a bizottság tetszését. A legénységi lak még nagy tornateremmel is el van látva.

A tiszti istállók szintén a legnagyobb szakértelemmel vannak berendezve. Középen amelytől jobbra és balra van a lovak állóhelye, az istállón kövezett út vezet keresztül, míg a hol a lovak állnak vastag agyag burkolat van.

Ezután a kisebb helyiségeket járta be a bizottság n. m. a raktár és börtönhelyiségeket, fürdő és mosóházakat, az ötszáz lóra tervezett patkoldát, azután azon istállókat,

melyek a súlyos beteg és gyanús lovak számára vannak berendezve, végül a tiszti lakásokat nézték meg.

Tágas, világos termű épület a tiszti lakásokat magában foglaló épület, mely kellemes lakó helye lesz a tisztéknek. Az emeleten a tiszték, míg a földszinten az altiszték lakásai vannak egy-egy altisztre 6-2 négyszög méter férőhely számítva.

Ezzel a körutat befejezték. Minden felett megelégedésüket fejezték ki egyenként és együttesen a bizottsági tagok, bár akadtak aggodalmaskodók, kik attól félnek, hogy nem fog elkészülhetni a laktanya a kitűzött időre. A katonaság pedig már a határidő előtt, július 1-én szeretne beköltözni, ez azonban teljeséggel lehetetlen. Ha nem is tekintjük, hogy az épületeken is akad még munka, akkor is magának az óriási területnek a planirozása hosszú időt vesz igénybe.

A laktanya területén ásott kutakat is tisztítják, hogy jó vizök tiszta is legyen.

A bizottságot Jiraszek Lajos művezető kalauzolta. A bizottságban ott láttuk: Szathmáry Gyula kir. tan. alispánt, Ormos Péter kir. tanácsos, nyug. alispánt, Bohus Istvánt, Vásárhelyi Bélát, Pálffy József kir. főmérnököt, Issenkutz Károly dr. megyei főorvost, Natchnébel Odónt, Schwéger Lajos, megyei főszámvevőt és Swób Aurél megyei tiszti főügyészt. A szemlét tartó bizottságot körútjában még Ursitz Lipót vállalkozó is kíséerte.

A szemle déli 1 órakor ért véget.

IDÓJÓSLAS.

A központi meteorológiai intézmények Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Május 6. —

Változó felhőzet. — Hűvös. — Helyenként csapadék.

HIREK.

Május 6. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Exaudi. — Protestáns naptár: Exaudi. — Izraelita naptár: Ked. 2. P. — Görög-keleti naptár (április 24.): Szaba. — A nap kél 4 óra 24 perczkor, nyugszik 8 óra 58 perczkor.

Május 7. Hétfő. Róm. kath. naptár: Szaniszló. — Protestáns naptár: Szaniszló. — Görög-keleti naptár (április 25.): Márk ev. — A nap kél 4 óra 22 perczkor, nyugszik 7 óra — perczkor.

Szabadságharcai emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemutató díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiségi: Polgári iskola, földszint.

Május 6. Az arad-csanádi egyesült vasutak közgyűlése, délelőtt 11 órakor.

— Az „Aradi Nyomdatársaság” feleit értesítjük, hogy mindazon sürgős munkákra nézve, melyek a vasárnapi munkaszünetből kifolyólag vasárnap végezhetők, értekezhetni Varga Józsefnél, a nyomdatársaság üzletvezetőjénél (Kiss Ernő-utca 4. szám.)

— A hivatalos lapból. A király, Music Agoston dr. rendkívüli egyetemi tanári címmel és jelleggel felruházott zágrábi gimnáziumi tanárt, a nevet viselő zágrábi egyetem bölcsészeti karához a classica görög philologia rendes nyilvános tanárává nevezte ki.

— A presumptív trónörökös Aradmegyében. Kisjenői levelezőnk telegrafálja: József Agost főherczeg ma délután nejével ideérkezett. A főherczegi párt az uradalom részéről a vasutnál Liebits Adolf jószágigazgató és Ulrich Antal uradalmi tisztviselő fogadták. A főherczegi pár kitűnő színben van. Ide várják Ferenc Ferdinánd főherczeg, presumptív trónörökös, aki valószínűleg holnap érkezik le Kisjenőre. A trónörökös fogadására előkészületek folynak.

— Az aradi telefonhálózat kibővítése. Sok elkésett aradi telefon előfizető vágya van a teljesedés küszöbén. A kereskedelmi miniszter ugyanis az aradi postafőnökség felterjesztésére egy új kapcsolókészüléket engedélyezett, amelyvel 100 új előfizető kapcsolható be a régi hálózatba. A kapcsolókészülék már a napokban megérkezik s fel lesz állítva a központi távbeszélő hivatalban. Addig is az előjegyzésbe vett új telefon-előfizetők sodronyvezetékét készítik el.

— A Maros szabályozása. Az aradi folyam-mérnökség által foganatosítandó összes Maros szabályozási munkálatok kiviteli tervei már teljesen elkészültek ugyanarra, hogy a munkák megkezdését illetőleg már csak a miniszteri utasításra kell várni. A miniszter utasítása — mint illetékes helyről értesültünk — néhány nap alatt bizonyára leérkezik s akkor megindul a munka a paulis-aradi partszakasz egész mentében. Addig a folyam-mérnökség a paulisi sarkantyú kiegészítését eszközli és felülvizsgálja a már készen lévő parterődítéseket.

— Vasutunk közgyűlése. Az aradi és csanádi egyesült vasutak részvénytársaság má délelőtt 11 órakor tartja meg 13-ik évi rendes közgyűlését saját palotájának igazgatósági helyiségeiben. A virágzó vállalat közgyűlése iránt a részvényesek körében élénk érdeklődés nyilvánul.

— Román zsinat Aradon. A gör. kel. román egyháznak hétfőn reggel 9 órakor kezdődik a zsinatja az aradi román papnövelde helyiségeiben. A zsinaton Metianu János Aradi gör. kel. román püspök fog elnökölni. Zsinat előtt a gör. kel. román templomban ünnepies istentisztelet lesz. A zsinat több napig fog tartani.

— Kéjvonat Menyháza fürdőbe. Az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága pünkösd másodnapján külön kéjvonatot indít Aradról — Menyháza fürdőbe, a mely Aradról reggel 4 óra 40 perczkor indulva Menyháza-fürdőre délelőtt 9 órakor érkezik. Menyházáról délután 5 óra 10 perczkor indul s 9 óra 25 perczkor este érkezik vissza Aradra. Az utazásra menettérti jegyek lesznek kibocsájtva, a melyek a május 15-én közlekedő rendes személyvonatokhoz is érvényesek. Miután a Borossebes-Menyházai vonalon csak meghatározott számú utas szállítható, menetjegyek, pünkösd első napján délig az állomásfőnökségnél előre válthatók. Az utazás oda és vissza Aradról I. osztályon 3 frt, II. osztályon 2 frt és III. osztályon 1 frt 50 krba kerül. A kedvező utazási alkalmat ajánljuk azok figyelmébe, a kik egy kellemes napot akarnak tölteni a kies Menyháza fürdőben.

— A miniszter köszönete. A vallás- és közoktatásügyi miniszter gróf Nádkó Kálmánnak, aki egy, Szerb-Nagy-Szent-Miklós községben felállítandó polgári fiúiskola elhelyezésére telket és épületeket ajándékozott, őszinte elismerését és meleg köszönetét nyilvánította.

— A szerbek gyászünnepélye. Folyó hó 9-én ünneplik a gör. kel. szerbek Szent Száva halálának 300-adik évfordulóját. Ez alkalmal az aradi szerb templomban ünnepies gyászistenisztelet lesz, melyen Zsifkovits Kornél szerb archimandrita fog pontifikálni. Mise után a szerb iskolák zászlaja alatt a hívek kivonulnak a pernyávi szerb iskolába, a hol visszentalés lesz. Szent Száva legifjabb fia volt Rasztko Nemánya első önálló szerb kormányzó. Ő volt a szerbek első érseke s a szerb iskolák alapítója. Halála után a keresztény egyház szentté avatta. Holttestét Ternovan bulgáriai városban temették el. Ternovanból 1594-ben holttestét Belgrádba hozták, a hol Sinánpasa belgrádi kormányzó elégettette.

— Májusi ájtatosság. A megkezdett májusi ájtatosságok szépen folynak a minoriták templomában. A templom naponként megtelik, intelligens közönséggel. Az ájtatosság fényét rendkívül emeli azon urnök és urhölgyek igen sikerült éneke, kikről már a múlt vasárnapi szá-

EGYLETEK, TARSULATOK.

(*) Az ipartestület előjárása hétfőn i. hó 7-ikén d. n. 5 órakor ülést tart. Tárgysozogat a következő: 1. Mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése. 2. Iparjogi változások. 3. Társipartestületek zárszámadásai. 4. Jelentés a titkári iroda és a testületi leltári tárgyak átadása s átvételéről. 5. Elnöki jelentés a piac rendezése tárgyában tartott értekezletről. 6. Az április hó 29-én tartott rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 7. Jelentés a szállóügyben megtartott bizottsági értekezletek eredményéről. 8. A fa és fémipari szakiskola helyiségei bérletének felmondása. 9. Indítvány a munkakönyvek árának felamelése érdekében. 10. Szabadítások eszközése.

(*) Meghívó. Az «Aradvidéki Tanítóegylet» igazgatóválasztmánya a folyó egyleti évben ma vasárnap tartja utolsó rendes ülését, mely a közgyűlést előkészíteni van hivatva. — Miután ily alkalomkor feltétlenül szükség van a határozatképességre, tisztelettel kérjük a t. tagokat teljes számban megjelenni ma d. e. 11 órakor az egyleti helyiségben.

(*) Az aradi magyar nyelvterjesztő és te- metkezési egyesület választmánya ma délután 5 órakor Valenta András külön vendéglői helyiségében ülést tart, melyre a választmány tagjait ez uton is meghívja: A z e l n ö k s é g.

MULATSÁGOK.

(=) Elmaradt majális. Az aradi elemi iskolák tegnapi tervezett majálisa a kétes időjárás miatt elhalasztott. Az apró emberkének csak nehezen tudnak megbarátkozni ezzel a szomorú éloggal.

(=) Mulató magyarnyelv terjesztők. Az aradi magyarnyelv terjesztő egyesület pünkösdi másodnapján a Csálai nagyerdőben majális rendez, melyre ez uton hívja meg az egész közönséget. A kivonulás reggel 7 órakor szeszóval lesz az egyleti helyiségtől. A táncz két zenekar játéka mellett délután 2 órakor kezdődik. Csáladjegy 70 kr., személyjegy 30 kr.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

* Találmányok és Felfedezések Lexikona cím alatt legközelebb megjelenő művét rendezte sajtó alá Balázs Ferencz, szép készültségű, tevékeny aradi tanító, kinek hozzánk küldött előfizetési felhívásából s hozzá csatolt szemelvényekből meggyőződünk arról, hogy a mű házagpotló leendő nagy hasznát vehetik mindazok, kik a tudománynak szolgálatában állanak. Előfizetési ára 3 korona, a mi a mű terjedelmére és költséges kiállítására való tekintettel, nagyon mérsékeltnek mondható. Ajánljuk különösen az iskolák és testületek könyvtárainak s mind azoknak, a kik a tudományoknak kedvelői és barátai. Bolti ára magasabb leendő.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az „Olvasd” sajtópöré. Az „Olvasd” című hetilap sajtópörét tegnapelőtt tárgyalta a budapesti törvényszék. Az említett lap tudvalevőleg kauzció nélkül foglalkozott politikával. A törvényszék Pongrácz Bélát, a lap főszerkesztőjét három havi fogságra és 200 frt pénzbüntetésre; Széles Adorján felelős szerkesztőt pedig két havi fogságra és százötven forint pénzbírságra ítélte.

TÁVIRATOK.

Az egyházpolitika a főrendiházban.

Budapest, május 5. (Saj. tud. távirata.)
Míg a szabadelpvűpárt körében a legnagyobb nyugalommal néznek a főrendiházi ülések elébe, addig az ultramontán ellenzéki körökben leirhatatlan az izgatottság, mely már a beszámíthatlansággal határos, csak azért, mert már nem látják annyira biztosítottak a többségüket, mint eddig hitték, különösen azért, mert nemrég arról értesültek, hogy a Bécsben lakó udvari méltóságok közül egyik sem fog lejönni szavazni, mi csakis egyenesen a királynak parancsára vezethető vissza. — Mulatságos dolog különben, hogy azon Rudnyánszky József báró,

ki most oly frenetikus szószólója az ultramontánoknak, 1884-ben nemcsak részavazott a zsidó-keresztény házassági javaslatra, hanem a javaslatnak előadója is volt a főrendiházban.

A hétfői ülésben kezdődő főrendiházi általános vita a házassági javaslatról, beavatottak nézete szerint aligha fog tovább tartani, mint két napig s így már kedden szavazásra kerül a dolog. Elfogadtatik-e a javaslat a részletes tárgyalás alapjául a főrendiházban is? nem lehet tudni, mert a szavazás esélyeiről a biztos számítást ma egyáltalán nem lehet megejtetni, miután teljesen lehetetlen megállapítani, hogy a főrendek közül hányan lesznek jelen a tárgyalásnál, illetőleg a szavazásnál.

Szavazóképes főrend van összesen 342, beleszámítva a kir. hercegeket, kik közül egyetlen egy sem lesz jelen; de nem számítva a horvátországi tartománygyűlésből kiküldött három tagot, van 29 katolikus, 9 görögkeleti, 13 protestáns egyházi méltóság, 12 országgyűlési, 3 bírói tag, a fumei kormányzó, 6 herceg, 138 gróf, 35 báró, 28 élethossziglani tag, és 47 kinevezett.

Kétségtelen, hogy a szavazás eredménye nem fog nagy többséget felmutatni.

Bokréta ünnepély.

Budapest, május 5. (Saját tud. táv.)
Az új országház bokréta-ünnepén nagyszámu közönség volt jelen. Az épület impozánsan volt díszítve, s a déli homlokzat felső végén ezen felirat volt: *Éljen I. Ferencz József ap. király, Erzsébet királyné, Wekerle és Tisza Lajos.* Mintegy 760 munkás pénzjutalomban részesült.

A czár ajándéka.

Budapest, május 5. (Saját tud. táv.)
Hohenlohe főudvarmester értesítette az ezredéves kiállítás történelmi csoportjának egyik elnökét: Nádasdy grófot, hogy a kiállítás vadászati csoportjának díszítésére az orosz czár egyenes kívánságára egy bölénybikát ejtettek el, mely praeparálva nemsokára Budapesten lesz.

A Linder-botrány a törvényszék előtt.

Budapest, május 5. (Saj. tud. táv.)
A törvényszék Tóth Ernő elnöke alatt ma mint vád tanács összeült, és kimondta, hogy Linder György országgyűlési képviselő a btkv '381. §-ának 2-ik bekezdése alapján család büntetettért vád alá helyezendő. Az indokolásból kiemelendő az, hogy a vád tanács beigazolta látja, hogy Linder György ravasz fondorlattal kicsalt Petrovics Geraszintól 5000 frtot, hogy egy magas állásu miniszteri hivatalnok útján e pénzért az ő püspöki kineveztetését sürgetni fogja. Megjegyzendő, hogy a btkv. említett srakasa az egyetlen, amelynek alapján a család büne hivatalból üldözendő; s így Linder ügye ellen is hivatalból folyik a büntető eljárás.

Vád alá helyezett hírlapírók.

Budapest, május 5. (Saj. tud. távirata.)
Kaas Ivor és Márkus Józsefet a budapesti törvényszék nyilvános becsületsértés címen vád alá helyezte, tavaly a Pest-i Napló-nál tartott házkutatás alkalmával Drill Béla vizsgálóbírónak kiállított: »Ez gázság» kifejezés miatt.

Az egyházpolitika hódítása.

Nyitra, május 5. (Saj. tud. távirata.)
Forgách Károly gróf, ki évek óta vissza-

vonultan él Gimesen, honnan alig mozdul ki, most elhatározta, hogy a polgári házasság tárgyalására a fővárosba megy a reform mellett szavazni. Elhatározását itt nagy lelkesedéssel fogadták.

Az egyházpolitika és a diplomácia.

Bécs, május 5. (Saj. tud. távirata.)
A Fremdenblatt azon hírekre, mintha azon mágnások, kik a diplomácia tagjai, hazahozatnak szavazni a polgári házasság ügyében; kijelenti, hogy az egész diplomáciában Szögyéni berlini nagyköveten kívül csak egy tagja van a diplomáciának, ki a főrendiháznak is tagja.

A luglochi turistákról.

Grätz, május 5. (Saj. tud. táv.)
A luglochi barlangba szorult turisták mentése kedvezőbb irányu. A barlangba folyó patak irányát elterelték s a gátak elzárása után több turista leszált a mélybe több hétre való eleséget víve magával. A király táviratban tudakozódott a mentési munkálatokról.

Bécs, május 5. (Saj. tud. távirata.)
Gröbl kitérő uszó Luglochhoz utazott s megkísérelte hogy kötelekkel hozzon az elzártakkal összeköttetést létre és hogy élelmi és világitó szereket juttasson hozzájuk. A belügyminiszter utasította a hatóságot, hogy Gröblt mindenben támogassák.

A legifjabb főherceg keresztelése.

Wels, május 5. (Saját tud. távirata.)
Mária Valéria fiát ma délelőtt megkeresztelték. Reggel ideérkezett a király és számos tagja az udvarnak. A legifjabb főherceg Hubert, Salvator, Rainer, Mária, József Ignatius nevet kapott.

KÖZGAZDASÁG.

Aradi gabonaüzleti hetiszemle.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, május 5.

(S. ss.) Kedvező időjárás mellett a mult heti gabonaüzlet kedvezőtlené vált. Buzabehozatal jelentékeny volt, de malmainkon kívül vevő alig jelentkezett. Javulásra semmi remény, mert egy nagy aradi malom működését s így vásárlását is a jövő héten beszünteti, mert óriási lisztkészletén nem tud tudni. Az árcsökkenés már beállott, az irányzat lanyha. A tengerüzletben az áremelkedés megszűnt, de az irányzat még szilárd. Más gabonaneműek árbeli változást nem szenvedtek. Aradon és Uj-Aradon elkelt:

B u z a 2000—2500 mm. 6 frt 40 krtól 6 frt 90 krig.

T e n g e r i 1500—2000 mm. 4 frt 40 krtól 4 frt 50 krig.

R o z s a névleg jegyezve 5 frttól 5 frt 10 krajczárig.

A r p a névleg jegyezve 5 frt 80 krtól 6 forintig.

Z a b névleg jegyezve 6 frt 40 krtól 6 frt 50 krig.

Gazdasági tudósítások.

— május 5.

Paulis. A szárazság és a kedvezőtlen tavasz kezdetben annyira visszatartották a növényzetet fejlődésében, hogy attól kellett tartani a gazdának, hogy nagy visszaesés lesz az idén mindennemű terményben. A jó kis eső azonban részben változtatott a helyzeten s a terméskilátások napok alatt is sokat javultak. A buza ritka maradt ugyan, sőt a rozsra is rá lehet ezt mondani, ámbar szép üde zöld színű mind a két termény. Kalásza megy a rozs és őszi árpa is, de mindkét termény igen alacsony. A zab általában véve rosszul kelt. A kukorica is rosszul kél; esőre nagy szüksége volna. A répa meglehetősen áll.

Pécska. Nálunk is volt ugyan eső, de a határ jelentékeny része még most sem látott esőt, az őszi gabona türethető stádiumban van

NYILTTÉR.*

Dr. ÖTTVÖS DÁNIEL

városi kerületi orvos,
lakását Zrinyi-utca 3. sz.
alatti házba helyezte át.

Minden ünnep- és vasárnap

SPATTENBRAU-SÖR

1 krügli 16 kr. 1 pohár 12 kr.

első rangú Dreher-féle sör csapoltatik.

Tisztelettel

SCHEINBERGER,

Széchenyi-sör-csarnok.

Visszavonhatlanul.

Ma vasárnap május 6-án, esti 8 órakor
utolsó

bűvészeti-előadás

tartatik

Pohl Károly „fehér kereszt” szállodája
nagytermében,

terített asztalok mellett.
SEANCE MYSTERIEUSE.

Fellépte Ruchay Benő és Mari művész párnak, kiknek elsője a „bűvészek királyának” nevezetik, az utóbb említett hölgy pedig kitüntetett szépség. Nevezettek egy e célra felállított színpadon fogják a bűvészet terén eddig elérhetetlen sikerral végzett salon bűvészeti mutatványait a mélyen tisztelt közönségnek bemutatni. Végül az újonnan javított Phonograph bemutatása.

Az előttünk fekvő bizonyítványok s fővárosi hírlapok tanúsága szerint az előadást meglátogató közönség igen élvezetes, szórakoztató mutatványokban részesül.

Kezdete 8 órakor. Belépti-díj 40 kr.

Szives figyelembe.

Bécs, május hó 1.

Nyilatkozat.

Fölötte meglepett azon körülmény, hogy némely aradi, különösen egy „Scheinberger” nevű korsmáros az én „müncheni Spatenbräu söröm” kimérését hirdeti.

Mint hogy ezen hirdetés következtében a n. é. aradi közönség tévutra vezetettik, indítatva érzem magamat kinyilvánítani, hogy mióta Sedlmayer Gábor müncheni sörfőzdejéből származó „Spatenbräu” sör Aradon forgalomba hozott, ezen sör kimérésére egyedül és kizárólag csak is Pohl Károly ur (Arad Fehér Kereszt szálloda) bír jogosultsággal és hogy ezen sörömet kimérésre csak is és egyedül ő hozza szállítom.

Ezek után bár szükségtelen, mégis kötelességemnek tartom azt is kijelenteni, hogy a „Spatenbräu” kimérését híresztelő korsmáros, vendéglős, vagy italmérőtől származó hirdetése valótlán és illetve csak is utánzott gyártmányra vonatkozhatik, melynek megtorlása iránt különben illetékes helyen a szükséges intézkedéseket megtettem.

Krantz József,

a Sedlmayer Gábor müncheni Spatenbräu sörfőzde Ausztria és magyarországi vezérképviselője.

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

de a tavassiak fölötte gyengék. A gabonapiac árai mégis igen nyomottak.

Ternova. A szárazság folytán előbb viszsamaradt vetések az utóbbi időben beállott esőzésekre most már gyarapodni kezdenek s remélhetőleg szépen helyre fognak állani. A tavaszi árpa- és zabvetések kielégítően állanak s szépen bokrosodnak. Egyes helyeken az őszi búzát férgék károsítják. A kukoriczavetéssel elkészültek a gazdák s remélhetőleg jól kikel a mag, mert a talaj most már nedves. A répafélék is kelnek. A mesterséges kaszálók termése meglehetősen jó. A legelőkön és a réteken a fű megindult.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1894. évi május hó 4. Hízott sertések: I. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 kilgron felüli súlyban) 47.—48 krig. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm súlyban) 47.—48.—krig. Fiatal nehéz (pkint 320 kilgron felüli súlyban) 50.—50.5 krig. Fiatal közép (pkint 251—320 kilgr. súlyban) 49.—50. krig. Fiatal könnyű (pkint 250 kilgr. terjedő súlyban) 48.—49. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilgron felüli súlyban) 47.—48. krig. — Közép (pkint 220—280 kilgr. súlyban) 47.—48 krig. — Könnyű (pkint 220 kilgr. terjedő súlyban) 46.—47. krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kilg. felüli súlyban) 48.—48.5 krig. Közép (páronkint 220—260 kilgr. súlyban) 47.—48. krig. — Könnyű (páronkint 220 kilgr. terjedő súlyban) 46.—47 krig. — Sertéslétszám 1894. május hó 1-én volt készlet 177,812 darab. 1894. május hó 2-án felhajtott: 3356 drb. 1894. május 2-án elszállított 4762 drb. 1894. május 4-én maradt készletben 176,406 drb. — A hízott sertésüzletirányzata: változatlan.

Szeszület.

— Május 5. —

Ezen cikknek ára és ártéviszonyai a múlt héten nem változtak.

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 58.75, kicsinyben 54.25 hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatózsda

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, május 5. ó. u. 5 óra.

Gabona	Irányzat	100 kilogramm frt
Búza	bánsági	7.—7.45
	tiszavidéki	7.—7.45
	pestvidéki	7.—7.45
	fehértmegyei	7.—7.45
	bácskai	7.10—7.50
észak-magyarországi		
Roza	lanyha	5.50—5.65
Árpa	takarmány	5.95—8.30
	égetni való	6.55—7.40
	sörfőzdei	7.90—9.—
Zab	lanyha	6.85—7.85
Tengeri	bánsági	4.85—4.95
	másnemű	4.85—4.95
Kaposzta-repeze	lanyha	—
Köles	csend.	3.90—4.30
Búza	tavasza	7.40—7.42
	junius 1894	7.15—7.16
	ősze	6.—6.05
Tengeri	május-junius 1894	4.98—4.95
	ezept-október 1893	5.12—5.14
Zab	Budapest sz. tavasza	5.92—5.94
	Budapest sz. ősze	—
Kaposzta-repeze	aug.-szeptember 1893	11.05—11.15

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. május 5.

Magyar aranyáradék 4%	119.20
Magyar koronáradék 4%	95.—
Magyar arany 4 1/2%	127.—
Magyar ezüst 4 1/2%	101.75
Magyar keleti vasút 1876.	123.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	96.—
Magyar italmegváltási kötvény	100.—

KIS LOTTO.

Bécsi:

78, 88, 89, 87, 75.

Temesvári:

16, 1, 10, 59, 79.

Felelős szerkesztő: Vass Géza,
távollétében a szerkesztésért felelős: Ifj. Gily Ede.

ORPHEUM.

Akár szép időben.

Akár esőben.

A „magyar korona” szállodában

az esőtől védett újonnan berendezett kert-
helyiségben

GOLDBERGER J. művezetése alatt.

Ma és mindennap

Föllépte az elsőrangú speciálistáknak

* * * * *

Chorini R. A., jellemkomikus.
Schaller Anna k. a., énekesnő.
Bac Soma, komikus.
Schindler Irma k. a., magyar énekesnő.
Brothers Marsoth, excentrikus zene-bobócok.
Ernst Mariska k. a., színésznő.
Gloser Károly, komikus.
Heim Andor, couplet énekes.
Selma Terka k. a., énekesnő.
Korán Anna k. a., énekesnő.
Riedl József, karmester.

ELŐKÉSZÍTÉSBE:

A tarok-játszma

ÉRTESÍTÉS.

Hétfőn újonnan szerződött hölgyek fellépése.
Kezdete fél 8 órakor. Belépti-díj 50 kr.

Jó konyháról és kitűnő italokról legjobban gondoskodik

Schreyer Ferencz,

vendéglős.

Kiadó lakások.

A Széchenyi-utca I. sz. bérház II-ik emeletén a kir. járásbíróóság által ez idő szerint bérbé tartott és legnagyobb részben a városháztérre szolgáló összes helyiségek akár együttesen valamely hivatal részére, akár pedig a bérlők kívánsága szerinti beosztással magán lakásokká alakítva, folyó évi november hó 1-ére kiadók.

Ugyanott egy I. emeleti kis lakás egy bolt és egy pinczehelyiség azonnal kiadó.

Vendéglő megnyitás.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek szives tudomására hozni, miszerint Petőfi-utca 14. sz. alatti házában bormérés nyitottam, hol kitűnő házi koszt is kapható.

Hamisítatlan tiszta ménesi és magyarádi ó-borokat mérek.

Tisztelettel:

Lengyel István,

vendéglős.

RAVASZ IMRE

legelső fényképészeti és festészeti műterme
Aradon, Andrásytér 15. sz.

Hermannpalota kerthelyiségében.

Elvállal minden fényképészeti szakmába vágó munkákat, készít kis képek-ről nagyobbitásokat egész életnagyságig, olajban festve, vagy retoucheban. Továbbá látogatójegy alakú fényképek ugyszinte Cabinet, Makart, Promenad Budoir és az ugynevezett új forma képeket, chromo-festett s beégetett képet, melynek finomsága minden festett képet felülmúl. A legnyughatatlanabb gyermek megszólalásig élethűen egy másodperc alatt bármily nagyságu alakban fényképeztetik, a műteremben készült munkálatok tiszta és élethű kiviteleért kezeség nyújtatik. Felvételek kívánatra üzleten kívül is eszközöltetnek a legjutányosabb árak mellett. 357 6*

m. k. államvasutak budapest-jobbparti üzletv

766/II. sz.

473. 1-5.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak rákóc rendező pá-
yudvarán létesítendő ténfelügyelőségi épület,
két különálló árnyékszék és két váltóór-bódé
építési munkáinak biztosítására ezennel nyilván-
os pályázat hirdettetik. A versenyszabályok
szerint felszerelt és bélyeggel ellátott ajánlatok
legkésőbb 1894. évi május hó 16-án déli 12 óráig
nyújtandók be a magy. kir. államvasutak buda-
pest-jobbparti üzletvezetőségnek titkárságánál.
Később érkező ajánlatok nem fognak figyelembe
vétetni.

Bánatpénz fejében legkésőbb május hó
15-én délelőtti 11 óráig 1200 frt azaz ezerkétszáz
forint teendő le készpénzben vagy állami
letételekre alkalmas értékpapirokban, az előbb em-
lített üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál.

A készpénzben befizetett bánatpénz után
kamat nem követelhető. Az értékpapírok a bu-
dapesti, illetőleg bécsi tőzsdén jegyzett utolsó
napi árfolyam szerinti értékben fogadhatók el,
a névértéken felüli érték számításba nem vé-
tetik.

Az ajánlatok borítékai következő felirattal
látandók el: »Ajánlat a m. kir. államvasutak
Rákóc állomásán létesítendő magas építményi
munkákra.«

A végrehajtandó munkákra vonatkozó ver-
senyszabályok, szerződési tervek és ajánlati költ-
ségszámítások kaphatók a budapest-jobbparti
üzletvezetőség építési és pályafenntartási osztá-
lyában naponta délelőtti 9-12 óráig.

Az üzletvezetőség fenntartja magának az
ajánlatok közt szabad választás jogát.

Budapest, 1894. évi május hó 2-án.

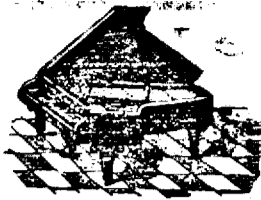
Az üzletvezetőség.

Egy igen szép sűrű ős tölgyerdőhöz vételre több társ kerestetik.

Az erdő feldolgozás után gyönyörű
jövedelmet fog nyújtani.

Levélbeni ajánlatok **Balogh Jó-
zsef úrhoz Kisjenőbe** (Kaszino)
intezendők.

Zongora raktár áthelyezés.

460 3-6

Van szerencsém a n. é. közönség szi-
ves tudomására hozni, hogy eddig Templom-
utca-12. sz. alatt levő

**zongora raktáramat
f. évi május hó 1-től kezdve
ugyancsak templom-utca,
a Minoriták palotájába he-
lyeztem át.**

Az eddig belém helyezett bizalmat
a n. é. közönségnek megköszönve, kérem ezt
új helyiségemben is nekem fenntartani.

155 cm. hosszú Mignon-zongorák ke-
reszthurral ellátva díjra 280 frttól
600 frtig kapható.

Teljes tisztelettel

Schönthal Gyula

zongora tanár.

Gazdáknak és takarmány-szállítóknak

különös figyelmébe. Igen kedvező feltételek mellett
kölcsonzók

vizmentes ponyvákat

kazal letakaráshoz, takarmánnyal megrakott vasuti
kocsikhoz, stb., a miért is ponyvák bevásárlása
feleslegessé válik.

Mindenféle természetesen telített
és kátrányozott ponyvákat, ujakat és
használtakat 50%-al olcsóbban adok mint
bárhol.

Z s á k o k 470 1-12

ujak és használtak, minden gazdasági termények-
hez alkalmasak, **rendkívüli olcsó áron.**

Repcze és behordóponyva

3 frt 20 krtól 4 frt 20 krig és feljebb

NAGEL ADOLF

Budapest, Arany János-utca 10.

Az olcsóság csodája!

a hol mindent fél árban lehet venni

csakis, de csakis

Kilényi R. és Társa

7, 14 és 30 kros bazárjában

a színházépületben, a 18 vértanu szobor
átellenében van. 102 8-8

Iskolai táskák potom árért.

Alkalmi ajándékok

hihetetlen olcsó áron.

Gyermekjátékok majdnem ingyen.

Gyermek és férfi kalapok minden árban.
Gyermek és férfi ingek, harisnyák, nyak-
kendők, gyermekkecskék, utazó bőröndök,
esernyők, stb. stb.

olcsóbban mint bárhol.

451 3-10

A Csizi Jód-Brom-Fürdő

Évadja megnyílik május 1-én, tart
szeptember végéig. Forrása a leg-
tartalmasabb, és leghathatósabb Jód-
brom-forrás. A gyógyeredmények
meglepők. A fürdőközönségnek immár
10 bérház több mint 100 kényelmesen
berendezett lakszobával áll rendelkezésre.
Kitűnő konyha, billárd, zong-
ora, olvasóterem; térszene na-
ponta kétszer. Elő- és utóévadban le-
szállított lakberek. — Ekkor ka-
tonatisztek, állami és vasuti hivatalno-
kok, gyógy- és fürdődíjak tekintetében
is 50% kedvezményben részesülnek.
Prespectusokkal szolgál

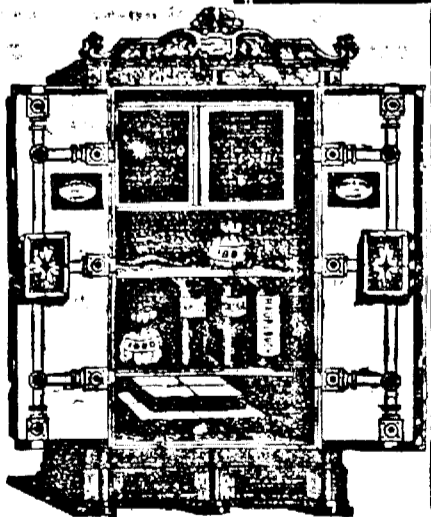
az igazgatóság.

Csizi, u. p. Rimaszécs.

SINGER

A „NÁDOR SZÁLLODA“ MELLETT.

SINGER

Amerikai varrógépek, vasbútor és pénzszekrények gyári raktára. SINGER L. S.

aradi kereskedő 1856. óta.

A os. kir. osztr. és a m. kir.
miniszteriumok s államvas-
utak szállítói

tűz és betörés ellen bizto
kis kézi és nagy

pénzszekrények

gyári raktára.

Könségek számára kivételesen
15% ángyánnyal

Azonkívül ajánlom

vasbútor gyári raktáromat nagy választékban.

Valódi amerikai
H O W E,
karikahajó
WHEELER & WILSON,

Singer és kézi varrógépek

opaládok, asabók és csipézesek
részére.

Mindennemű varrógépek ja-
vitassá és eszközöltetik,

Varrógépekhez szükséges ke-
lőlékek. 581

SINGER L. S.

SINGER L. S.

3 arany, 13 ezüst
érem, 9 dísz- és
dílmérem emlékmény.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

KWIZDA-féle

Restitutionsfluid

cs. és k. kiv. szab. mosóvíz lovaknak.

Egy palaczkkal 1 frt 10 kr. o. é.

30 év óta udv. istállóban valamint katonai és polgári nagyobb istállóban is, használatban; nagyobb erőfeszítések előtt és után erősítésül; továbbá ficzomodások, rándulások, az inak merevsége s más ily alkalmaknál; képesíti a lovat kiváló teljesítményekre idomításnál.

osztrák-magyar cs. és kir.
udvari szállító.

Román kir. udvari szállító.

Tessék a fő-
nebbi védjegyre
figyelni, s a vé-
telnél határo-
sottan kifejezni
Kwizda-féle
Restitutionsfluid.

Fő letét: kerül. gyógyszertár Korneuburgban.

Kapható a
gyógyszertár-
rakban és
droguistákban.

132

Zálogtárgyaknak elárverezése.

Van szerencsém a t. cz. közönség-
nek ezennel tudtul adni, hogy

1894. május hó 9-én szerdán

délelőtt 8 órakor a tek. városi kapitány
hivatal egy tisztviselője jelenlétében
tűzlehelységben Kossuth-utca 12.
sz. azon

1894. évi febr. hóban esedékes
zálogtárgyak, melyek lejáratkor ki nem
váltattak, sem elzálogolási határidejük
meg nem hosszabbított, a legtöbbet
ígérőnek készpénzfizetés mellett el fog-
nak adatni. Weisz Dávid.

6683/1894

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földmivelségi m. kir.
ministerium 2777/1894 sz. rendeleténél fogva
ezennel közhírré teszük, hogy a szőlőbirtoko-
sok és szőlőművelőknek a szőlőoltásokban való
gyakorlati ügyesség és jártasság elsajátítása
céljából való oktatása főleg pedig a baraczkai
telepen gyakorlatban lévő Richter-féle, a nagy-
ban való oltvány készítésénél a legcélszerűbb-
nek bizonyult eljárás ismeretének terjesztése
végett a gyakorlati tanfolyam a ménesi vinczel-
lériskola igazgatója által tartatni fog.

A tanfolyam idejét a nevezett igazgatóság
fogja a közönségnek tudomására hozni.
Arad, 1894. április 7-én.

A városi tanács.

M. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Kolozsvártt.
11275. szám. 480. 1-3.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Kolozsvár állomá-
sának kibővítése céljából végrehajtandó mint-
egy 110,600 köbméter földfeltöltési munka biz-
tosítására ezennel nyilvános ajánlati versenytár-
gyalás hirdettetik.

A végrehajtandó munkákra vonatkozó ter-
vek a m. kir. államvasutak Kolozsvár gyéresi
osztálymérnökségénél (Kolozsvár E. M. K. E.
palota II. em.) megtekinthetők.

A munkák tárgyában teendő ajánlatok leg-
később 1894. évi május hó 5-ik napjának d. o.
10 órájáig nyújtandók be aláírott üzletvezető-
ség titkári hivatalánál (Kolozsvár E. M. K. E.
palota I. emelet.) Később érkező vagy pótajá-
latok továbbá táviratilag beadott ajánlatok
semmi körülmények között sem fognak figye-
lembe vétetni. Az ajánlatok ivenkint 50 kros
bélyeggel ellátva, lepecsételve a következő fel-
irattal megjelölve nyújtandók be:

„Ajánlat Kolozsvár állomás kibővítésére
végzendő földmunkákra. Az ajánlatok benyuj-
tását megelőző napon azaz 1894. évi május hó
4-én déli 12 óráig tartozik minden ajánlattevő
hatezer frt bántópenzt aláírott üzletvezetőség
gyűjtőpénztárába (E. M. K. E. palota földszint)
készpénzben vagy állami letétekre alkalmas ér-
tékpapírokban lefizetni. Az értékpapírosok a leg-
utóbb jegyzett 14 napnál nem régebb utolsó
napi árfolyammal számítandók, de semmi esetre
sem névértéken felül.

Az ajánlatok között a szabadválasztás jogát
az üzletvezetőség fenntartja magának, tekintet
nélkül a megajánlott egységarakra.

Kolozsvár, 1894. évi április hó 19-én.

Az üzletvezetőség.

Menyházán
a fürdő-telep közvetlen
szomszédságában, foko-
zottabb kényelmi igénye-
ket is kielégítő
butorozott nyaraló
bérbeadásra vár.
Közelebbi tájékoztatást
nyújt Paradeyser Lajos
Borossebesen.

465 8-3

Első aradi fehérmű mosó és
tisztító-intézet

ARAD, Ádám-utca I. szám.

Tisztelettel tudatom, hogy intézetemet
Ádám-utca I. szám (Lovarda-utca)
helyeztem át.

Lentjegyzett árain oly mérsékelték,
hogy Uraságotat szolgálatom igénybevéte-
lére serkentessék, mert jóval előnyöseb-
bek a házilagos kezelésnél. A munka ki-
vitele csiny tekintetében utólréhtlen.

Férfi-ingek 14-16-18-20 kr.
Gallér drbja 2/3 kr. Kézelő drbja 2 kr.
Lábravaló drbja 8-10 kr. Háló-ing
drbja 10 kr. Női ing 8-10-14 kr. Női
háló Corsetta 10-12-14 kr. Női alsó
szoknyák 14-16-20 kr.

s minden e szakmába vágó munkák, vala-
mint postai megbízások is gyorsan, olcsón
és pontosan eszközöltetnek.

A legnagyobb megbízás 24 óra alatt teljesítetik.

Kélelgyék tisztítása elfogadtatik.

A fehérmű ápolására gond fordittatik.

Szives megbízását elvárva, maradok
kiváló tisztelettel

SCHWARTZ ZSIGMOND,

első aradi fehérmű mosó- és tisztító intézete.

455 8-10

Telephon-szám 164.

Dr. KIESOW

augsburgi élet-essentiája.

Ezen gyógyszer teljes joggal kiérdemi az
Élet-essentia nevet, mert gyorsan, mondhatni szem-
mel láthatólag segít, az elveszett egészséget hely-
reállítja, azt edzi s így az életet
hosszabbítja. Legtöbb betegség a
gyomor elromlásából és rossz emészté-
séből ered, melyből ismét a vér
nyálkássága és egyéb rossz nedvek
származnak s minthogy ezen élet-
essentia éppen a gyomorra hat
egyjótékonyabban, így különösen
ajánlható a következő bajokban:
felfúvódások és szelek, nehéz lélegzés, torokfájás,
méhnyálka, hasmenés, vérhas, hideglelés, aranyér,
kolika, főfájás, gyomorfájás, gyomorgörcs, gyo-
morégés stb.

1 üveg ára 1 frt, fél üveg 50 kr., egy
tuczat 10 frt, egy tuczat fél üveg 5 frt.

Főraktár: Budapest, Király-utca 12. sz. a.
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertára.

Kapható:

Török József budapesti gyógyszerész
különlegességi főraktárának aradi
átlójában: 141. 7-12.

RING LAJOS

„Angyalhoz” címzett gyógyszertára-
ban Aradon, Asztalos Sándor-u. I. sz.

Kitűnő, jó minőségű
román és műportland
CZEMENTET
szállít jótállás mellett
az aradi és csanádi egyesült vasutak cement-
és agyagáru-gyára.

319 15-

1894. TAVASZ. 1894.

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és gyermek-ruha áruháza
ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 9. SZÁM.

 Szabott árak.

Alapított 1845-ben
RAKTÁRAK:

Bécs, Mariahilferstrasse 35. szám.

Bécs, Kärnthnerstrasse 31. szám.

Szabott árak.

Arad.
Debreczen.
Ujvidék.
Nisch.

Nagyvárad.
Temesvár.
Fiume.
Laibach.

Merán.

Eszék.
Zágráb.
Szofia.
Becskerek.

Trieszt.

Pancsova.
Belgrád.
Szerajevó.
Szilisztria.

Szabott árak.

Alapított 1876. Kizárólagos *Alapított 1876.*

női confectio-raktár.

Nagy választék

minden e szakmába vágó czikkeken

lehető jutányos áron.

STERN M. A.

ARAD,

Andrássy-tér 9-ik szám.

Dürr Testvérek

fűszer-, csemege-, gyarmatáru-, ásványviz- és borkereskedése az „arany szarvashoz“ Aradon, fő-ut 2. sz. a városházzal szemben.

Mindenféle friss töltésű ásvány- és gyógyvizeket

bátorkodunk a nagyérdemű közönség figyelmébe ajánlani a következő czikkeket, u. m.: legfinomabb **francia sardiniát, angolnát, valódi astrahan és orsovai nagyszemű halikrát**, nemkülönb a legfinomabb módon elkészített különféle **hárin-geket**, mindennemű **conserveket**, a legnagyobb választékban, ugyszinte

prágai és kassai sódarok

folyton friss állapotban kaphatók. Ajánljuk továbbá válogatott **carfioljainkat**. Naponta **friss, tisztán kezelt pusztai vaj**, valódi **znaimi ugorka, bozeni beföttek** a legnagyobb választékban. Valódi **francia pezsgő és bor, cognac**. Friss **hí-degen sajtolt lenolaj**.

Utazó és kézi kofferek.

Kilényi C. és Társa

Arad Andrassy-tér 20. (Arena épület.)

Van szerencsénk a mélyen tisztelt közönségnek valamint nagybecsült vendőinknek b. figyelmébe ajánlani a

tavaszi idényre

megérkezett és nagyválasztéku újdonságainkat a következő czikkekből u. m. szövetek, cretonok, vaylok, francia batiztok, szatínok, delainek, valamint a legjobb gyártmányu vásznak, chiffonok, canavászok, osnyvat és asztalneműekben, nemkülönb kitűnő minőségű nemez és szalmakalapok, legjobb divatu nap- és esőernyők, czéraselyem keztyűk, harisnyák és nyakkendőkben.

Midőn az eddig irányunkban tenusított b. pártfogásáért köszönetet mondunk, kérjük ezt a jövőben is föntartani, miért is miut eddig ugy továbbra is szolid és pontos kiszolgálást biztosítunk teljes tisztelettel

Kilényi C. és Társa
a „kék golyó“-hoz.

P A P L A N O K.

Olcsóbb mint bárhol!

Olcsóbb mint bárhol!

Bérbeadó

Arad egyik legszebb

fűszerüzlet-helyisége.

A Rákóczy- és Forray-utca sarkán — volt Prinner-féle — jelenleg Guttman Samu ur által bérben birt **rendkívüli nagy és élénk forgalomnak örvendő fűszer-üzlet helyisége 1894. évi nov. hó 1-től bérbe adatik.**

Ertekezhetni **Kristyóry János** háztulajdonosnál, Batthyányi-utca 18.

MI AZ A, PURINAL?

PURINAL

gyanis a legújabb ruhatisztító-szer, mely a ruhákban lévő tisztátalanságokat, a melyek szadság, kátrány, kocsikenőcs, zsír, festék, olaj stb.-től erednek, egyszerűen és visszaszármazhatlanul eltünteti, s az egy családnál sem nélkülözhető, miért is az minden átgatottabb üzletben és gyógyszer-tárban kapható.

Üvegje 25 kr.

Kapható
15, 25, 40 és 75 krajczáros eredeti dobozokban.

Ajánljuk továbbá a legerősebb moly elleni szereinket, u. m.:

Kámfor, lavendula virág, naphtalin, naphtalinvászon,

Patchouli levél,

törött bors és az általánosán elősmert

molykeveréket,

valamint **peronospora ellen rézgáliczot**

a legolcsóbb napiár mellett.

Raktáron tartjuk a világhírű

WASMUTH-féle tyukszemgyűrűt,

mely 3x24 óra alatt a legfájdalmasabb tyukszemet is eltávolítja

Továbbá ajánljuk

fertőtlenítő szereink

nagy raktárát a következőkben: Carbolsav nyers 30, 60, és 100%, carbolsav jegeces, carbolpor 10%, Creolin, Cresylmész, vasgálicz a legjutányosabb áron.

VOJTEK és WEISZ gyógyáru-üzlete Aradon.